

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

«ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ШІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»

Рік навчання 2, семестр 3
Форма навчання - заочна

Галузь знань
А Освіта
Спеціальність
А 4 Середня освіта
Предметна
спеціальність
А 4.16 Захист України
Освітній рівень
магістр

Назва кафедри та викладач / викладачі		Кафедра педагогіки Викладач: Олефіренко Тарас Олексійович , професор, кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова Лінк на профіль викладача на сайті кафедри: https://pf.udu.edu.ua/pro-fakultet/kolektyv-pf . Лінк у Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=Zj6abhMAAAAJ&hl=uk E-mail: pf@udu.edu.ua Лінк на курс в Moodle : https://dle.udu.edu.ua/enrol/index.php?id=2817	
I. Основна мета/цілі навчання		Формування у магістрів здатності критично оцінювати, педагогічно доцільно застосовувати та методично інтегрувати системи штучного інтелекту в освітній процес з урахуванням принципів академічної доброчесності, цифрової безпеки та освітньої етики.	
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі		Навчальна дисципліна: вибіркова Цикл: навчальні дисципліни поглибленої підготовки за спеціальністю	
III. Обсяг	Кількість кредитів	6	

навчальної дисципліни	<i>Загальна кількість годин</i>	<i>180</i>
	<i>Лекційні заняття</i>	<i>8</i>
	<i>Практичні заняття</i>	<i>6</i>
	<i>Семінарські заняття</i>	<i>6</i>
	<i>Самостійна робота</i>	<i>160</i>

**IV. Короткий зміст
навчальної
дисципліни**

Модуль 1. Теоретичні основи штучного інтелекту

Тема 1.1. Штучний інтелект: поняття, еволюція та сучасні напрями розвитку

Поняття «штучний інтелект» та його феномен. Термінологія в ШІ. Наукові підходи до розуміння ШІ. Історичні етапи розвитку штучного інтелекту. Штучний інтелект, психологія та процес мислення. Інтелектуальна система та інтелектуальна задача. Сучасні напрями та перспективи розвитку ШІ в освіті.

Тема 1. 2. Освітній потенціал штучного інтелекту

Персоналізація освітньої траєкторії та індивідуалізоване навчання. Аналіз успішності. Віртуальні педагогічні симулятори. Автоматизація адміністративних завдань. Підвищення якості навчання. Глобальне співробітництво. Адаптивні освітні платформи. Інтелектуальні тьюторські системи. Аналітика навчальних даних. Виклики цифрової педагогіки.

Модуль 2. Технологічні основи сучасного штучного інтелекту

Тема 2. 1. Основні інструменти ШІ у закладі освіти

Інструменти генеративного штучного інтелекту: ChatGPT та Sora від OpenAI, Gemini від Google, Claude від Anthropic, Grok від X, Microsoft Copilot, Midjourney, Udio, Suno, Runway ML, Eleven Labs.

Інструменти пошуку: ChatGPT, Microsoft Copilot (Microsoft Bing AI), Perplexity, You.com.

Програмне забезпечення на основі ШІ: Adobe Firefly, Microsoft Designer, Grammarly. Цифрові помічники або копілоти: Notion AI, Zoom AI Companion, Copilot for Microsoft 365.

Інструменти для розроблення програмних рішень: GitHub Copilot, Cursor, Amazon Code Whisperer.

Інструменти для аналітики та візуалізації даних: Tableau з Einstein AI, Power BI з Copilot, Chat GPT та Claude (у режимі аналізу даних), Microsoft Project Sophia.

Тема 2. 2. Сучасні технології ШІ в освіті

Використання експертних систем в освіті. Чат-боти, віртуальні асистенти та особливості їхнього застосування. Інтелектуальні репетитори. Персоналізовані системи навчання. Візуалізація та віртуальне освітнє середовище. Технології машинного навчання.

Тема 2.3. Інтеграція ІІІ в освітній процес

Педагогічні підходи до використання ІІІ в освітньому процесі. Функціональні можливості системи ІІІ. Відповідність навчальним цілям. Відповідність педагогічним практикам. Персоналізація навчання. Розвиток у здобувачів освіти цифрової та ІІІ грамотностей. Використання ІІІ для підтримки інклюзивності. Автономія викладача у використанні ІІІ. Постійне оцінювання та вдосконалення.

Тема 2.4. Промт-інжиніринг: мистецтво керування інтелектуальними системами

Створення якісного промту. Техніки промптингу. Інтегративний підхід до написання промту. Створення запитів для розроблення кейс-стаді, рольових ігор та симуляцій для здобувачів освіти.

Модуль 3. Етичні, правові та безпекові норми використання ІІІ

Тема 3.1. Етика та безпека використання ІІІ в освітньому процесі

Основні принципи етичного й відповідального використання систем ІІІ в освіті. Захист персональних даних. Алгоритмічна упередженість. Цифрова культура педагога. Регулювання ІІІ у міжнародному контексті.

Тема 3.2. Академічна доброчесність в умовах розвитку ІІІ

Академічна доброчесність і ІІІ. Порухення академічної доброчесності. Авторське право та відповідальність при використанні систем ІІІ. Захист персональних даних та конфіденційної інформації при використанні систем ІІІ. Запобігання плагіату. Політика доброчесності закладів освіти. Організаційне впровадження систем ІІІ у заклади освіти.

Детальні теми лекційних і семінарських занять, питання до іспиту тощо містяться у курсі у

V. Результати навчання

ПРН 2. Застосувати інноваційні технології навчання, у тому числі захисту України; застосовувати міжпредметні зв'язки й інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів

ПРН 3. Використовувати безпечне електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом; уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних

ПРН 6. Використовувати у практиці роботи сучасні технології навчання, вміло застосовувати інноваційні методи і техніки навчання.

ПРН 8. Інтегрувати інновації у власну педагогічну практику

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми поточного контролю: модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, практичні кейси.

Форма підсумкового контролю: залік

Методи підсумкового контролю: заліковий тест для заочної форми навчання

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та модульного контролів (Заочна ф.н.)

№ п/п	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Виконання завдань до семінарських і практичних занять (практичні кейси та відповіді на теоретичні питання)	10	6	60
2	Виконання індивідуального завдання	20	1	20
3	Підсумковий заліковий тест	20	1	20
Підсумковий рейтинговий бал				100

**Здобувачам можуть зараховуватися бали за неформальну освіту (участь у професійних семінарах, вебінарах, тренінгах тощо) з відповідних тем курсу (замість окремих видів практичної чи самостійної роботи з курсу). Для цього студенти мають представити сертифікат учасника/учасниці і підготувати короткий звіт-аналіз опрацьованих питань.*

Навчальна дисципліна завершується заліком. Максимальна кількість балів, яку здобувачі можуть набрати упродовж семестру - 100. Залік зараховується за сумою набраних 60 балів і більше.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов’язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом

VII. Політика курсу

Політика освітнього компонента ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова та зазначені у відповідних нормативних документах та положеннях, з якими можна ознайомитися на сайті університету.

Здобувач освіти повинен вчасно приходити на заняття. У випадку пропуску 2 чи більше семінарських занять без поважної причини, які не були попередньо відпрацьовані, його/її підсумкова оцінка буде знижена; здобувач освіти повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролів; здобувач освіти має активно працювати на семінарських заняттях; здобувач освіти повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими здобувачами освіти, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях; здобувач освіти може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю. Заборонено користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання контрольних письмових завдань. Проте користування зазначеними гаджетами під час індивідуальних та семінарських завдань дозволяється. У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного, модульного чи підсумкового контролів здобувач освіти отримає «0» балів; здобувач освіти повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

Оцінювання (усних повідомлень і практичних завдань із питань курсу, самостійна робота за темами, виконання тестових завдань і т. ін.) здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах

VIII. Основні інформаційні ресурси

Основна інформація з навчальної дисципліни викладена на освітній платформі Moodle.

1. Безсмертна О. О., Хмурова В. В. Штучний інтелект в освіті. Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення : зб. тез доповідей міжнар. наук. інтернет-конф., 16 листоп. 2020 р. : зб. тез доп. Тернопіль, 2020. Вип. 53, ч. 1. С. 9–11.
 2. Богданова Н. Г. Штучний інтелект в освіті: теорія і практика застосування. Одеса: Гельветика, 2023. 212 с.
 3. Візнюк, І. ., Буглай, Н. ., Куцак, Л., Поліщук, А., & Киливник, В. Використання штучного інтелекту в освіті. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців. 2021. Вип. 59. С. 14-22.
 4. Громова, Н. Використання штучного інтелекту для персоналізації навчання української мови в НУШ. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. 2025. №23. Т.1. С. 63–73.
-

-
5. Гуревич Р., Коношевський Л., Коношевський О., Воевода А., Люльчак С. Інтеграція штучного інтелекту в сферу освіти: проблеми, виклики, загрози, перспективи. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців. 2024. Вип. 72. С. 170-186.
 6. Дворжак В. В., Талах М. В. Глибинне навчання для комп'ютерного зору. Ч. 1. Чернівці: Технодрук, 2022. 271 с.
 7. Кільдерова Л., Кузьменко В. Технології штучного інтелекту в сучасному освітньому процесі: переваги та недоліки. Вища освіта України. 2024. №2. С. 80-91.
 8. Коломієць А. М., Кушнір О. І. Використання штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності: можливості та виклики. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців. 2023. Вип. 70. С. 45-57.
 9. Лубко Д. В., Шаров С. В. Методи та системи штучного інтелекту: навч. посіб. Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2019. 264 с.
 10. Лушинська О., Деленко В., Антонішин Н., Лишак М. Використання технологій штучного інтелекту в освітньому середовищі НУШ. Молодь і ринок. 2024. №6 (226). С. 42-47.
 11. Москалюк М. М., Москалюк Н. В., Лень А. В. Штучний інтелект в закладах вищої освіти: переваги та недоліки. Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету». 2023. №15. С. 85-96.
 12. Настанови щодо генеративного штучного інтелекту в освіті та дослідженнях. Париж: ЮНЕСКО, 2023. 42 с.
 13. Піддубцева О. І. Потенціал використання технологій штучного інтелекту у закладах вищої освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 71. Т. 3. С. 208-213.
 14. Сікора Я. Б., Марчук Н. А., Нестеров В. Ф. Технології майбутнього: роль штучного інтелекту у персоналізованому навчанні. Наука і техніка сьогодні: серії: право, економіка, педагогіка, техніка, фізико-математичні науки. 2024. № 1(29). С. 526–537.
 15. Солодовник Г. В. Методи та системи штучного інтелекту: навч. посібн. Харків: ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2021. 177 с.
 16. Ткаліченко С. В. Штучні нейронні мережі: навч. посіб. Кривий Ріг, 2023. 150 с.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри педагогіки протокол №1 від 31 серпня 2026 р.